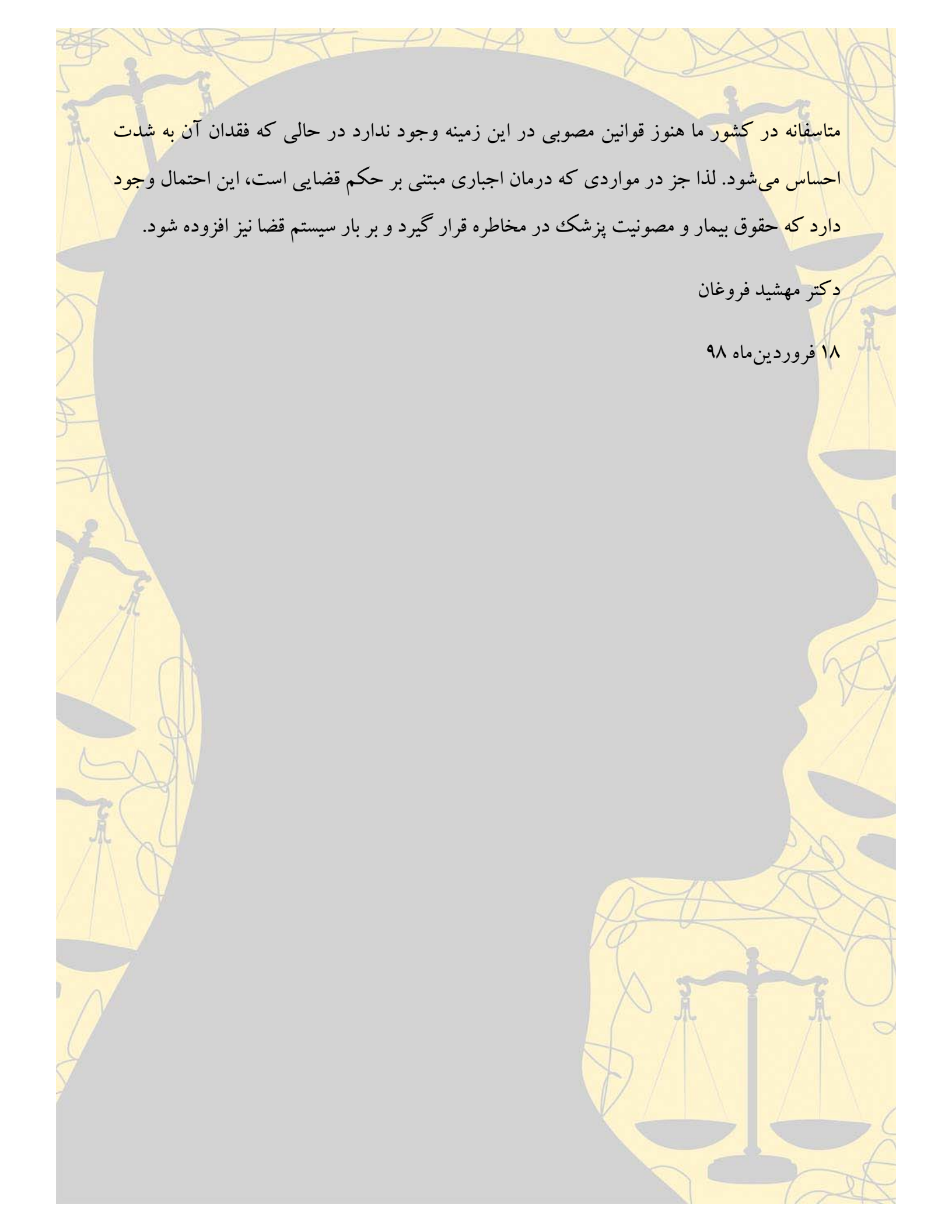

درمان اجباری اختلال روانی به چه معنی است؟

برای افرادی که به دلیل ابتلا به اختلال روانی، خود یا دیگران را در معرض خطر قرار داده‌اند و چون خود را بیمار نمی‌دانند درمان را رد می‌کنند، تمهیدات قانونی خاصی در نظر گرفته شده است. این بیماران از منظر اخلاقی موقعیت پیچیده‌ای را به وجود می‌آورند، آنها حق دارند در مورد درمان خود آزادانه تصمیم بگیرند ولی از سوی دیگر به درمان و مراقبت نیز نیاز دارند، و علاوه بر این جامعه نیز این حق را دارد که از خود در برابر آنان محافظت کند.

از روش‌های درمانی اجباری تنها باید در مواردی استفاده کرد که هیچ راه دیگری وجود ندارد. معمولاً روانپزشکان مجربی که رابطه‌ای اعتماد آمیز با بیمارشان دارند می‌توانند او را به پذیرفتن درمان راضی کنند. در هر حال، در مواردی که بیماری بسیار شدید یا حاد و یا موقعیت اضطراری باشد ممکن است کاربرد درمان اجباری ضروری شود.

اغلب کشورها برای محافظت از حقوق بیماران دچار اختلال روانی و همچنین حفاظت جامعه از پیامدهای بیماری این افراد قوانینی دارند، هر چند تعریف اختلال روانی و نیز فرایندهایی که برای تایید وجود یا عدم وجود آن در فردی خاص به کار می‌روند، در سیستم قضایی کشورهای مختلف، متفاوت است. در برخی، فرایندها بسیار دشوار و پیچیده و مستلزم حضور روانپزشک در دادگاه است و در برخی دیگر ساده‌تر و کوتاه‌تر است، ولی تردیدی نیست که وجود این قوانین برای حفظ حقوق هر سه طرف بیمار، جامعه، و سیستم بهداشتی و شفاف کردن حدود اختیار آنها ضروری است.

متاسفانه در کشور ما هنوز قوانین مصوبی در این زمینه وجود ندارد در حالی که فقدان آن به شدت احساس می‌شود. لذا جز در مواردی که درمان اجباری مبتنی بر حکم قضایی است، این احتمال وجود دارد که حقوق بیمار و مصونیت پزشک در مخاطره قرار گیرد و بر بار سیستم قضا نیز افزوده شود.

دکتر مهشید فروغان

۱۸ فروردین ماه ۹۸